

'Je moet de mensen overtuigen van je visie'

Het bedrijf overnemen stond niet in de planning, maar Jaring Brunia (25) heeft er geen moment spijt van. "Maar ik wil geen boer zijn die de hele dag in de melkput staat of op de trekker zit."

DOOR EMMY KOELEMAN

Jaring Brunia uit het Friese Raerd noemt zichzelf een andersdenkende boer met een duidelijke visie over de toekomst. Hij twittert foto's van koeien en het landschap als hij aan het werk is om de burgers te laten zien wat hij aan het doen is. "Ik wil hiermee als boer dichterbij de burger komen. Wanneer je mensen uit de buurt bij je bedrijf kunt betrekken, versterkt je de leefbaarheid op het platteland", volgens Brunia.

Boer worden was voor Brunia niet vanzelfsprekend en werd ook nooit gestimuleerd door zijn ouders. "Mijn vader was een echte koeienman en gek op fokkerij. Hij fokte ooit een 100.000-literkoe. Mijn broer en ik hadden geen inspiratie om boer te worden. Mijn broer heeft dat nog steeds niet, maar ik ben toch geswitcht. Mijn ouders hadden het melkquotum zo'n acht geleden verkocht en bleven enkel jongvee opfokken in de wetenschap dat er geen bedrijfsopvolging zou zijn." Het bedrijf overnemen werd toch steeds serieuzer, omdat voor mijn ouders de tijd van stoppen steeds dichterbij kwam. Ik was begonnen met de studie plattelandsvernieuwing. Dit was mij te weinig concreet en in mijn vrije uurtjes was ik nog veel te vinden op de boerderij. Maar ik twijfelde of ik ook echt het bedrijf wilde overnemen. Toen liet mijn oom doorschemeren dat als ik in het bedrijf van mijn ouders zou stappen dat het samen met zijn melkveebedrijf in de toekomst een bedrijf zou kunnen worden. Dit zag ik wel zitten", vertelt Brunia.

Inmiddels zit Brunia twee jaar in maatschap. Het bedrijf heeft 100 stuks jongvee, 30 stieren en 100 schapen. Zijn oom melkt rond de 800.000 liter vol met 125 melkkoeien. "Het is wel even wennen. Ineens ben je altijd verantwoordelijk". Meteen ging hij ook nadelen over hoe hij wil boeren in de toekomst, waar de kansen liggen. "Dat is wel iets wat me bezighoudt en ik heb daar wel andere ideeën over dan mijn ouders", vertelt Brunia enthousiast. "Mijn ouders hebben de laatste tien jaar geen grote investeringen gedaan, dat is begrijpelijk. Maar het bedrijf moet nu vooruit en daar heb je een duidelijke visie bij nodig. Ik word nu gedwongen om bij elke investering te denken: heb ik het nodig en past dit binnen mijn visie hoe ik wil boeren en waar ik als bedrijf wil staan in de toekomst?"

"De veranderingen die ik de afgelopen twee jaar heb doorgevoerd, begonnen met het overnemen van het jongvee van mijn oom. Toen heb ik ook de jonge stiertjes van hem gekocht die enkel (kruidenrijk) gras krijgen. Ik heb ze deze winter maar zes weken binnengehad", zegt Brunia. De stieren lopen op percelen waar ook weidevogels beschermd worden. "Ik vind dat belangrijk en zie het ook als een plicht van de boeren om op deze manier het landschap te behouden. Daarom zet ik delen van het land voor een bepaalde periode onder water als foerageerplekken." Daar zit het grote generatieverschil, vindt Brunia. "De tendens in de landbouw is altijd groei geweest,

boeren van 25

Jaring Brunia: "Ik geloof in grondgebonden veehouderij, met zo weinig mogelijk input."

Foto Emmy Koeleman

maar bedrijven die verdubbeld zijn, verdienen niet altijd het dubbele. Je werkt wel paar uur per dag extra, hebt meer financiële druk maar verdient niet meer. Vooruitgang zie ik meer door het bestaande bedrijf te optimaliseren en de richten op lage kosten. Ik wil een zelfvoorzienend bedrijf worden, geen kunstmest en antibiotica gebruiken en zo weinig mogelijk krachtvoer inkopen. Ik zie veel potentie in kruidentijk grasland."

Maximale weidegang en grondgebonden veehouderij heeft de toekomst voor Brunia. "Ik geloof in een productiesysteem zonder input. Iets wat ik in het Pure Graze-systeem heb gevonden." Brunia merkt dat hij steeds meer in het bedrijf groeit. "Ik ben van plan om elke winter een cursus te volgen of aan een studiegroep deel te nemen. Vorig jaar heb bijvoorbeeld meegegaan met het project Foarut Buorkje van de melkveeacademie, Fries voor 'vooruit boeren'. Als idee om zes keer met tien boeren om tafel te zitten die allemaal een soortgelijke visie hebben. In dit project

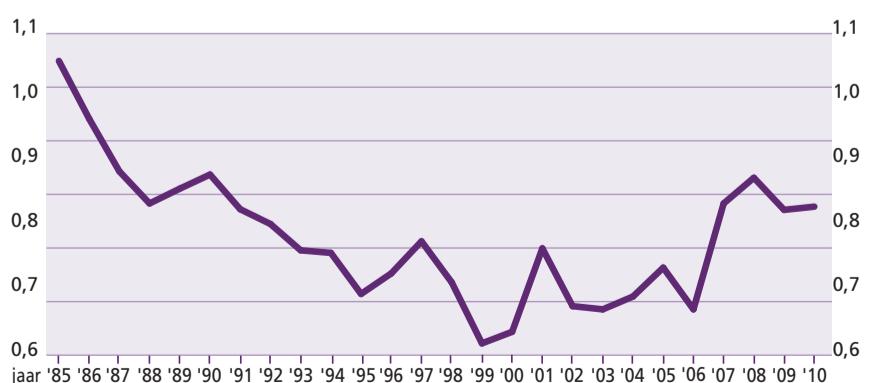
werd ook dieper ingegaan op waar je over twintig jaar met je bedrijf wilt staan. Ik doe dit jaar weer mee, en nu doen er ook meer jongere boeren mee."

Investeren in kennis is belangrijk voor Brunia, deels om iedereen te overtuigen van de visie die hij wil uitdragen. Toch ziet hij een beetje op tegen de om-schakeling naar een meer natuurlijk systeem. "De ligboxenstal die mijn oom heeft, past bijvoorbeeld niet helemaal in mijn visie. Op termijn zal ik wel een ander huisvestingssysteem willen. Ik ben met Wageningen UR in gesprek over een ideaal systeem, en ik ben erg onder de indruk van wat ik van 'the Roundhouse' gezien heb. Je moet de mensen om je heen overtuigen dat je een bepaalde kant met het bedrijf op wilt. Boer zijn is een prachtig beroep maar je moet er wel je eigen draai aan geven. Ik vind trekkerrijden leuk, maar niet de hele dag. Ook de hele dag in de melkput staan is niet mijn ideale beeld van boer zijn. Dat werk deel ik liever met iemand anders om meer tijd over te houden voor andere dingen".

Marktcijfers

VLEESKUIKENS

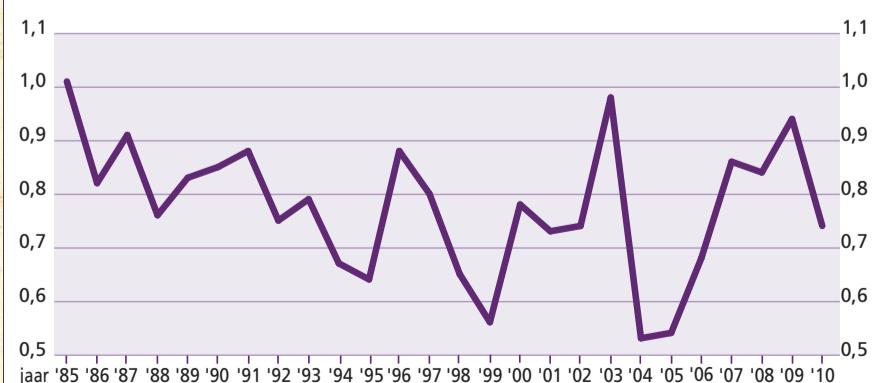
Gemiddelde prijzen van vleeskuikens op contract per kilo. Bron: LEI

Een dioxine-schandaal veroorzaakte in 1999 een dieptepunt voor de vleeskuikenprijs. Daarna steeg de prijs weer, maar haalde het niveau van 1985 niet meer.

EIEREN

Gemiddelde prijzen van bruine kooieieren per kilo. Bron: LEI

De eiergebieden bereikten eind 2003 een record door een krap aanbod door vogelpest. In 2004 volgde een dieptepunt na de massale opstart na de vogelpest.